

Методичні вказівки вчителю інформатики

Навчальний посібник "Інформатика. Короткий курс (70 год.)" рекомендується для використання в 10-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів, де на вивчення курсу відводиться 1 година на тиждень протягом 2 років (універсальний, філологічно-гуманітарний, художньо-естетичний, спортивний, інші профілі).

Навчальний посібник "Інформатика. Базовий курс (140 год.)" рекомендується для використання в 10-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів, де на вивчення курсу відводиться 2 години на тиждень протягом 2 років (фізико-математичний, природничий, технологічний, універсальний, інші профілі).

При вивченні інформатики пропонувані програми передбачають отримання учнями знань з основ інформатики і навичок роботи з операційною системою Windows та її стандартними додатками (Блокнот, Paint), пакетом прикладних програм Microsoft Office (Word, PowerPoint, Excel, Access) та засобами роботи в Internet (Outlook Express, Internet Explorer), а також вивчення основ алгоритмізації та програмування.

Курс інформатики виправдає своє призначення, коли випускники загальноосвітніх навчальних закладів вмітимуть раціонально використовувати комп'ютерні засоби, володітимуть сучасними інформаційними технологіями при розв'язуванні задач, пов'язаних з опрацюванням інформації, її пошуком, систематизацією, зберіганням, поданням, передачею у сучасному виробництві, науці, повсякденному житті.

Обидва курси розраховані на вивчення інформатики за умов постійного доступу учнів до комп'ютерів, при цьому класи діляться на підгрупи на кожному уроці так, щоб кожен учень був забезпечений індивідуальним робочим місцем, але не менше 8 учнів у підгрупі (наказ МОН України від 20.02.2002 року № 128). За рішенням місцевих органів виконавчої влади класи можуть ділитися на групи і при наповнюваності, меншій від нормативної, за рахунок бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів (лист МОН України від 07.05.04 р. № 1/9-252).

Мистецтво організації уроку полягає у тому, щоб після пояснення нового матеріалу розумно завантажити учнів роботою, розподіливши увагу і час вчителя для контролю, допомоги, прийому результатів виконаних вправ, практичних робіт, комп'ютерних тестів. Доцільно запроваджувати самооцінювання, коли учень сам виставляє собі оцінку за виконання вправи чи практичної роботи, а також роботу в малих групах (2-3 учні), коли учні аналізують і оцінюють роботи один одного, а вчитель лише перевіряє об'єктивність аналізу і оцінювання.

Учні, які достроково виконали завдання, до кінця уроку працюють з тренажерами, навчальними програмами, виконують додаткові індивідуальні завдання вчителя, створюють власні проекти тощо. На уроках інформатики опитування окремого учня при бездіяльності інших за наявності комп'ютерів проводити не ефективно. Потрібно організовувати навчальний процес таким чином, щоб з використанням комп'ютерів одночасно працювали всі учні, а знання і навички кожного оцінювалися за індивідуальними завданнями.

Зважаючи на те, що рівень підготовки учнів на початок вивчення курсу є різним, доцільно запроваджувати для окремих учнів індивідуальні плани. Це можуть бути творчі роботи, проекти тощо. Але така робота повинна виконуватися тільки після виконання запланованих у програмі завдань у межах теми.

Щоб учні могли самостійно планувати свою роботу, на першому ж навчальному занятті вчителю доцільно поінформувати учнів про нові теми, сформулювати кінцеві результати їх вивчення в діях учнів, познайомити зі змістом навчального матеріалу відповідно до технологічної карти, яка вивіщується в кабінеті. Це дає можливість просуватися кожному учневі власними темпами у вивченні тем, але кожен учень повинен закінчити вивчення кожної теми не пізніше, ніж того вимагає програма.

Технологічна карта як форма планування дозволяє увявити навчальний процес у вигляді цілісної системи навчальних занять, які взаємопов'язані за етапами процесу навчання.

Опорна таблиця для конструювання технологічної карти теми може виглядати так:

№ навчального заняття	1.	2.	...	N
Тема заняття				
Що повинен знати учень				
Про що учень повинен мати уяву				
Що повинен вміти учень				
Контроль учителя				
Тип навчального заняття				
Обладнання				
Домашнє завдання				

Згідно вимог наказу МОН України від 25.06.2004 року № 540 основними видами оцінювання навчальних досягнень учнів є тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація.

Поточне оцінювання здійснюється за допомогою виконання вправ на кожному уроці з метою заохочення і стимулювання учнів та здійснення систематичного контролю їх навчальних досягнень. За програмою "Інформатика. Базовий курс (140 год.)", крім вправ, передбачається виконання не менше 5 практичних робіт за семестр.

Тематичне оцінювання - це визначення рівня навчальних досягнень учня з певної теми або її частини чи декількох невеликих за обсягом тем (1-3 год.), воно має враховувати всі види навчальних досягнень учнів: знання теорії, вміння і навички роботи з апаратною та програмною складовими комп'ютера. Кожного семестру рекомендується проводити не менше 2 тематичних оцінювань. Бал за тематичне оцінювання виставляється до класного журналу в клітинку з написом ТБ (тематичний бал) і без дати. Скорегований тематичний бал виставляється до класного журналу у наступну клітинку з написом СТБ і без дати. Результати виконання тематичної роботи кожного учня повинні зберігатися на індивідуальних магнітних або оптичних носіях, що робить зайвим використання робочих зошитів і дозволяє обмежитися за власною потребою записами для пам'яті.

Під час вивчення короткого курсу інформатики за згодою учня тематичний бал (ТБ) не вище 9 може виставлятися за результати виконання вправ (за кожен невиконану вправу виставляється 1 бал). Тим учням, які виконали всі вправи, передбачувані програмою, і хочуть покращити ТБ, одержаний автоматично, вчитель повинен запровадити іншу форму і час проведення тематичної атестації, до якої допускаються учні, які виконали всі, передбачувані програмою, вправи.

Під час вивчення базового курсу інформатики для проведення тематичних атестацій відводиться окремий урок. До тематичної атестації допускаються учні, які виконали всі, передбачувані програмою практичні роботи. За згодою учня тематичний бал (ТБ) не вище 9 може виставлятися за результатами виконання всіх практичних робіт, передбачуваних програмою (за кожен невиконану практичну роботу виставляється 1 бал).

Учням, які при тематичному оцінюванні одержали 10-11 балів і вчасно пройшли етапи власних проектів за відповідними календарними планами, ТБ підвищується до 11-12 відповідно.

Семестрове оцінювання - форма контролю рівня навчальних досягнень учнів за результатами семестру. Семестровий бал (СБ-1, СБ-2) є середнім арифметичним тематичних балів (ТБ) або скорегованих тематичних балів (СТБ). Семестрові роботи як окремі підсумкові роботи не проводяться. Семестровий бал виставляється учням до класного журналу у клітинку з написом СБ-1 (СБ-2) і без дати.

Річне оцінювання - форма контролю рівня навчальних досягнень учнів за результатами навчального року. Річний бал (РБ) на основі семестрових балів (СБ-1 і СБ-2) виставляється учням до класного журналу у клітинку з написом РБ і без дати. Річна робота як окрема робота не проводиться. Річна оцінка у 12 балів виставляється тільки тим учням, які протягом навчального року виконали і з відповідною оцінкою захистили творчі роботи або проекти з тематики інформаційних технологій.

Навчальна практика оцінюється за загальними критеріями оцінювання навчальних досягнень і враховується при підсумковому оцінюванні. Оцінка за навчальну практику виставляється на підставі поточних оцінок за кожен вид навчальної практики після річного балу (РБ) перед підсумковим балом (ПБ).

Державна підсумкова атестація - форма контролю за відповідністю освітнього рівня випускників загально-освітніх навчальних закладів навчальним програмам, проводиться тільки в 11-му класі у разі вибору учнем. Атестаційний бал (АБ) виставляється за результатами державної підсумкової атестації.

Державна підсумкова атестація (ДПА) може проводитися усно за білетами та у формі захисту учнівських робіт зі створення прикладного програмного забезпечення навчального процесу (прикладні засоби, інструментальні середовища, комп'ютерні навчальні системи).

Форму проведення державної підсумкової атестації обирає учень. Але до ДПА у формі захисту проекту допускаються учні, які мають глибокі знання інформаційних технологій та навчальні досягнення високого рівня (10, 11, 12 балів) з інформатики.

Роботу учнів над створенням програмного засобу та поточне оцінювання діяльності учнів слід організовувати протягом року за вимогами, визначеними МОН України у листі №1/9-492 від 08.11.2002. Можна запропонувати учням один проект, розбитий на підзадачі, кожна з яких виконує окремий учень. Потім такий проект захищається колективно у кінці року.

Згідно з навчальним планом на створення учнями програмних засобів окремо час не відводиться. Тому для класів, де не передбачаються додаткові години на вивчення інформатики, створення учнями програмних засобів здійснюється за рахунок часу, який

мають учні, що навчаються випереджуючими темпами за програмою відповідного курсу, в позаурочний час, вдома, в позашкільних установах.